

САЖЕТАК ПРОПИСА О ПОСТУ

<Српски – Serbian – صربي >

Абдул-Азиз ибн Абдуллах б. Баз

Превод: Сеид Клица

Рецензија: Ирфан Клица

Љубица Јовановић

رسالة موجزة في الصيام

الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز

٥٧٢٢

ترجمة:

سعيد كليتسا

مراجعة:

عرفان كليتسا

يوفانوفيتس ليوبيتسا

Сажетак прописа о посту

Вредност поста месеца рамазана¹ и ибадета² у њему уз појашњење мање познатих а важних прописа

¹ Рамазан (ар. рамадан) је назив за девети месец по муслиманском лунарном календару. То је најодабранији месец у години. Узвишени Бог је у њему објавио своју последњу објаву Кур'ан, као упуту целом човечанству. У месецу рамазану је обавезан пост, који је један од пет темеља Ислама. Кроз пост се исказује покорност Узвишеном Богу путем сустезања од јела и пића, полног односа међу супружницима, и других ствари које кваре пост, од зоре до заласка сунца. Месец рамазан је месец Божије милости и опроста.

² Ибадет (обожавање, богослужје) у језичком смислу представља понизност и скрушеност (према Богу). У термилошкоком значењу ибадет је назив за све оно што Узвишени Бог воли и са чиме је задовољан од речи и дела, јавних и тајних. Дакле, ибадет је обожавање Бога кроз покорност у ономе што је Он наредио и остављање онога што је забранио. Услови исправности ибадета и његовог примања су: искреност – да то дело буде само ради Бога, и исправност – да то дело буде у складу са праксом последњег Божијег посланика, Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. Ибадет се упућује само Узвишеном Богу.

У име Аллаха³, Милостивог, Самилосног

Мир вама, и Божија милост и Његов
благослов!

А затим:

Ово је кратак савет који се веже за вредност поста месеца рамазана и ибадета (богослужења) у њему, и за вредност такмичења у чињењу добрих дела уз појашњење мање познатих (одређеном броју људи), а важних прописа.

³ Аллах је арапска реч која означава властито име Једног, Јединог, Истинског Бога који је јединствен у свему и није никакав назив за неког посебног Бога муслимана. Корен овог имена је у речи 'илах' која у арапском језику значи бог или божанство, било оно истинито или лажно. Додавањем одређеног члана 'Ел', добија се реч 'Ел-Илах' која је основа имена 'Аллах' којим се означава Један, Једини, Истински Бог који постоји, Створитељ и Господар свега, Једини Који заслужује да се обожава и Једини Кога Његови робови истински обожавају. Сва божанства мимо њега су лажна. Узвишени Бог у Исламу има мноштво лепих имена, а име Аллах упућује на сва остала Божија лепа имена. Хришћани и Јевреји који говоре арапским језиком исто тако Бога називају Аллах и то име користе у Библији.

Веродостојним путем је дошло од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да би обрадовао своје асхабе⁴ доласком месеца рамазана, и обавештавао их да је то месец у којем се отварају врата милости и Раја, а затварају врата Пакла и оковима се везују ђаволи. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

“Када наступи прва ноћ рамазана отворе се капије Раја и не затвара се ни једна од тих капија, и затворе се капије Пакла и не отвара се ни једна њена капија. Сваке ноћи повиче онај који дозива: 'О, ти који радиш добро, повећај га, и, о ти који радиш зло,

⁴ Реч 'асхаби' је арапског порекла и у језичком смислу означава *другове, пријатеље, пратиоце*. У термилошком смислу то су пријатељи и пратиоци посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, а односе се на свакога ко је познавао или видео Посланика, ко је веровао у његова учења, и умро као муслиман. Асхаби, Бог био задовољан њима, су најодабранија генерација људи.

прекини са њим.' А Аллах сваке ноћи ослобађа и спасава Своје слуге од ватре Пакла.”⁵

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

„Дошао вам је месец рамазан, месец благослова, у њему вас Аллах прекрије спуштајући своју милост, брише ваше грехе и услишава ваше дове⁶, гледа на ваше такмичење (у добру) и поноси се вама пред Његовим анђелима, па се у њему трудите (да задовољите Аллаха) да се покажете

⁵ Бележе Тирмизи и Хахим.

⁶ Дова (ар. ду'а) у језичком смислу значи *позив*. У терминолошком смислу то је молитва или молба која се упућује Узвишеном Богу речима. Она је суштина и срж обожавања. Она представља показивање немоћи, потребе и понизности према Узвишеном Богу од стране слабашног човека, који сам себи не може да помогне, кроз његово обраћање за помоћ Свемогућем Богу, који је способан да му да све што ваља, а од њега да одагне све што му штети. Дова се упућује само Узвишеном Богу.

Аллаху добрим, јер доиста је несрећник онај који у рамазану буде лишен Божије милости.⁷

Такође, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао:

„Ко пости рамазан верујући и надајући се награди, биће му опроштени (мали) греси које је претходно починио. Ко клања уз рамазан (теравих намаз⁸) верујући и надајући се награди, биће му опроштени (мали) греси које је

⁷ Бележи га Хејсеми у Меџму'л-Зеваид приписујући га Таберанију.

⁸ Намаз (ар. салат) се у језичком смислу односи на молитву или молбу (Богу). У термилошком смислу намаз је посебан обред богослужења или обожавања који захтева одређене речи и покрете који су прецизно дефинисани. Намаз је, након сведочења да нема другог истинског бога осим Аллаха и да је Мухаммед Божији посланик и роб, други темељ Ислама без којег Ислам човека не може да опстане. Он је веза између човека и његовог Господара и у њему се огледа човекова покорност Божијим наређењима. Обавезних намаза у току дана је пет који се клањају (обављају) у прецизно одређеном времену. Теравих-намаз, је добровољни намаз који се заједнички обавља у рамазану.

претходно починио. Ко проведе ноћ Лејлету-Кадр⁹ у ибадету (богослужењу) верујући и надајући се награди, биће му опроштени (мали) греси које је претходно починио.“ (Бележе Ел-Бухари и Муслим)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

„ Сваки човеков посао се вишеструко награђује. Добро дело се награђује од десет до седамсто пута осим поста, јер је Узвишени Бог рекао: 'Он је Мој и Ја за њега награђујем. Он оставља своје страсти и храну ради Мене.' Постач има две радости: приликом ифтара (време прекида поста) и приликом сусрета са својим Господаром.“ (Муттефекун алејхи –

⁹ То је ноћ у којој је почело објављивање Кур'ана. Она је вреднија од хиљаду месеци. (оп.реџ)

казивање је забележено у две најпознатије збирке хадиса)

Хадиси¹⁰ који говоре о вредности поста месеца рамазана и поста уопштено су бројни. Зато је дужност вернику да искористи ову прилику, Аллахову милост према њему, кад дочека месец рамазан, да пожури ка чињењу добрих дела, да се клони лоших дела, и да уложи напор у извршавању оног чиме га је Узвишени Бог обавезао (фарзови), поготово пет дневних намаза (молитви), јер је намаз стуб Ислама и највећи (најзначајнији) фарз након шехадета¹¹.

¹⁰ Хадис у језичком смислу значи *говор, казивање, приповедање*. У термилошком смислу хадис је синоним за суннет и означава све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис.

¹¹ Шехадет је арапска реч која значи *сведочење*. У термилошком значењу шехадет је сведочење (Ешхеду ен ла илахе иллаллах ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве ресулуху) да нема другог

Тако да је обавеза сваком муслиману и муслиманки брига о намазу и обављање истог у (првом) његовом времену уз скрушеност и смиреност.

Једна од најважнијих обавеза намаза за мушкарце је његово заједничко обављање у џамијама које се Божијом вољом подижу и у којима се спомиње Његово име, како Узвишени Бог каже:

„Намаз (молитву) обављајте и зекат дајте и заједно са онима који молитву обављају и ви обављајте!“
(Кур'ан, Ал-Бекара, 43)

истинског бога осим Аллага (Бога једног) и да је Мухаммед Божији роб и Божији посланик. Изговарањем шехадета се постаје муслиманом. Међутим да би шехадет (сведочење Ислама) био исправан, онај који га изговара мора да испуни следеће услове: да зна значење шехадета и шта оно захтева, да је чврсто убеђен у оно што изговара без имало сумње, да то ради искрено само ради Бога, да његов шехадет буде истинит, тј. да се слаже са оним што је у срцу, да воли све оно што шехадет захтева и да мрзи супротно томе, да речи шехадета прихвати истинским прихватањем и да следи и да се покорава ономе што оне захтевају.

Узвишени Бог каже:

„Редовно намаз (молитву) обављајте, нарочито онај крајем дана, и пред Аллахом понизно стојте.” (Кур'ан, Ал-Бекара, 238)

Узвишени Бог, такође, каже:

„Оно што желе – верници ће да постигну, они који молитву своју понизно обављају...”¹²

До речи Узвишеног Бога: **„И који молитве своје на време обављају, они су достојни наследници, који ће Рај да наследе, они ће у њему вечно да бораве.”** (Кур'ан, Верници, 9-11)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је рекао:

¹² Кур'ан, Верници, 1-2.

„Уговор између нас и њих (неверника) је намаз (молитва), па ко га остави починио је неверство.“ (Бележе Ахмед и остали)

Најважнија обавеза након намаза је зекат¹³, како Узвишени Бог каже:

„А наређено им је да само Аллаху ибадет (богослужење) чине, да Му искрено, као правоверни, веру исповедају, и да намаз (молитву) обављају, и да зекат удељују; а то је – исправна вера.“ (Кур'ан, Доказ јасни, 5)

Узвишени Бог каже:

¹³ Зекат је арапска реч која у језичком смислу значи *чишћење, раст, напредовање*. У термилошком смислу зекат представља обавезно годишње издвајање милостиње, од стране онога који је у могућности, за потребе сиромашних и осталих категорија које су дефинисане верозаконом. Зекат је један од пет темеља Ислама. Давањем зеката, осим иметка, чисти се и душа од шкртости и похлепе, остварује се принцип међубратске љубави и повезаности, као и уравнотеженост у разним слојевима друштва.

„А ви намаз (молитву) обављајте и зекат дајите и Посланику послушни будите да би вам се милост указала.”
(Кур'ан, Светлост, 56)

Божија Књига и Суннет¹⁴ Његовог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, упућују да онај ко не даје зекат на свој иметак буде њиме кажњаван на Судњем дану.

Ствар која по важности долази одмах након намаза и зеката јесте пост месеца рамазана, и то је један од пет стубова на којим се темељи Ислам, а који су

¹⁴ Суннет у етимолошком смислу означава, *пут, правац, обичај, традицију и начин*, без обзира био добар или лош. Суннет у термиолошком смислу је све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, по питању вере, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис. Суннет је, након Кур'ана, други главни извор Ислама. Он је, исто као и Кур'ан објава од Узвишеног Бога, са том разликом да је Кур'ан Божија објава по значењу и речима а суннет Божија објава по значењу а речима од Посланика. Узвишени Бог каже: „**Он (Мухаммед) не говори по хиру своје – то је само Објава која му се обзнањује.**“

поменути у Посланиковом, нека су Божији благослов и мир над њим, говору:

“Ислам је изграђен на петоро: сведочењу да нема другог истинског бога осим Аллаха, и да је Мухаммед Његов роб¹⁵ и посланик, обављању намаза (молитве), давању зеката, обављању хаџца¹⁶ и посту рамазана.”
(Муттефекун алејхи – казивање је

¹⁵ Божији роб (тј. слуга) као појам се може односити на две ствари. Ако појам роб подразумева поробљене, потчињене и понизне, онда он обухвата сва створења, разумна и она без разума, покретна и непокретна, она која живе на земљи и у води, видљива и невидљива, она која верују и она која не верују, добротинитеље и развратнике, и све друге. Сва створења су Божија, потчињена Њему и подређена Његовом управљању. Ако појам роб подразумева понизног, покорног и оног који воли свога Господара, онда се односи само на вернике који су Његови поштовани робови.

¹⁶ Хаџц или ходочашће у Мекки је пети темељ Ислама, а представља јединствено дело обожавања Бога који се манифестује телесном, срчаном и новчаном покорношћу и одрицањем у име Бога Узвишеног. Хаџц је обавеза коју је дужан да изврши сваки имућан и физички способан муслиман и муслиманка, једном у животу. Хаџц као верски чин доноси разноврсне благодати, добра и користи људима попут оглашавања Божије једноће – тевхида, опрост греха, међусобно упознавање и зближавање муслимана, учење и сазнавање верских прописа и много другог.

забележено у две најпознатије збирке хадиса)

Муслиман мора да чува свој пост и ибадет (богослужење) од оног што му је Аллах забранио од говора и дела, јер циљ поста је покорност Узвишеном Богу, величање (чување) Његових светиња (граница), борба душе против страсти у покорности њеном Господару, као и њено навикавање на уздржавање од оног што је Аллах забранио, а није циљ поста пуко остављање хране и пића и осталог што квари пост. Стога Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, у веродостојном хадису поручује:

„Пост је заштита, и када један од вас буде постио нека не говори бестидан говор и нека не виче, а ако га неко буде псовао или ударао, нека каже: 'Ја постим.'” (Бележи Ел-Бухари)

У веродостојној предаји од њега, нека су Божији благослов и мир над њим, се каже:

„Ко не остави ружан говор и поступање по њему, код Аллаха му ништа не значи што оставља своје јело и пиће.” (Бележи Ел-Бухари)

Из поменутих текстова и њима сличних се сазнаје да је постачу обавеза да се чува свега оног што је Узвишени Бог забранио и да треба да води бригу о свему оном чиме га је Узвишени Бог обавезао да чини, и на тај начин може да очекује опрост греха и ослобађање од Ватре, и да његов пост и намаз буду примљени.

Постоји неколико ствари које су непознате одређеном делу људи:

- Једна од њих је да је муслиману обавеза да пости верујући и надајући се, а не да пости претварајући се, нити да пости

да би стекао углед, или да пости опонашајући своју породицу или свој народ, већ да му подстрек за пост буде његово веровање да му је Узвишени Бог учинио то обавезним, и нада да га чека за пост (или било који други ибадет - богослужење) награда код његовог Господара. Тако је човек обавезан да ибадет (богослужење) у рамазану (и мимо њега) обавља верујући и надајући се награди, а не из неких других порива. Отуда Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

„Ко пости рамазан верујући и надајући се награди, биће му опроштени (мали) греси које је претходно починио. Ко клања уз рамазан (теравих намаз) верујући и надајући се награди, биће му опроштени (мали) греси које је

претходно починио. Ко проведе ноћ Лејлету-Кадр¹⁷ у ибадету верујући и надајући се награди, биће му опроштени (мали) греси које је претходно починио.“ (Бележе Ел-Бухари и Муслим)

- Од ствари чији је пропис нејасан неким људима је и оно са чим се постач сусреће у току поста, попут задобијања ране, крварења из носа, повраћања, или ненамерног гутања воде или бензина. Све споменуто не квари пост, али ко намерно изазове повраћање његов пост ће да буде покварен, јер у хадису од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, стоји:

„Кога надвлада нагон за повраћањем, није дужан да напусти, али ако намерно проузрокује

¹⁷ То је ноћ у којој је почело објављивање Кур'ана. Она је вреднија од хиљаду месеци. (оп.рец)

повраћање, нека напости тај дан.” (Бележе Ахмед и Ибну-Маџе)

- Такође, постач који закасни са купањем од ценабета¹⁸ до наступања зоре, као и жена када закасни са купањем од хајза (менструације) или нифаса (постпорођајно крварење) до наступања зоре, ако види трагове чистоће обавезна је да запости, и нема сметње да одложи купање након наступања зоре, али јој није дозвољено да га одложи до изласка сунца, већ је обавезна да се окупа и клања сабах намаз пре изласка сунца. Исто тако и особа која је под ценабетом не сме да одложи купање до након изласка сунца, већ је обавезна да се окупа и да клања пре изласка сунца. Мушкарцу је обавеза да пожури са купањем да би клањао сабах намаз у заједници са осталима у џамији.

¹⁸ Ценабет је стање правне нечистоће, изазвано полним односом, или изласком семена, које обавезује купање ради обављања намаза (молитве). (оп.реџ)

- Од ствари које не кваре пост су: вађење крви ради њене анализе, нехрањиве инекције. Међутим, одлагање поменутог до ноћи је прече и предострожније, уколико је то могуће. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

„Остави сумњиво и прихвати се оног у шта не сумњаш.“ (Бележе Ахмед и остали)

Такође, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

„Ко се клони сумњивих ствари сачувао је своју веру и част.“ (Бележе Ел-Бухари и Муслим)

- Од мање јасних питања јесте и недостатак смирености у намазу (молитви), свеједно да ли је обавезни намаз или добровољни намаз, на шта упућују хадиси Божијег Посланика, нека

су Божији благослов и мир над њим, у којима стоји да је смиреност саставни, неизоставни део намаза, и да намаз није исправан без смирености, а она се манифестује у скрушености и прибраности, без ужурбаности, тако да се сваки пршљен врати у свој положај (при обављању покрета у намазу). Велики број људи клања теравих-намаз у Рамазану не мислећи о њему (бивајући одсутни приликом кљањања), без смирености, пуцкетајући прсте. Овакав намаз (молитва), на овај начин је неисправан, а његов извршилац је грешан, а не награђен.

- Од ствари чији је пропис непознат појединцима јесте мишљење неких да теравих намаз није дозвољено да се клања мање од двадесет реката¹⁹, и да није дозвољено да се повећа на двадесет и

¹⁹ Рекат је јединица исламске молитве (намаза). Састоји се од прописаних покрета и речи које муслимани извршавају, односно изговарају у току намаза. Намаз се састоји из реката.

један рекат, или двадесет и три, а све ово није исправно већ је напротив грешка која се супроставља доказима.

Веродостојни хадиси од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, упућују да у ноћном намазу постоји ширина у погледу броја реката, и да не постоји одређена граница у броју која не сме да се пређе, већ се преноси од њега, нека су Божији благослов и мир над њим, да је клањао у ноћи једанаест реката, или можда тринаест, или можда мање од тога у рамазану и другим месецима. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је био упитан о ноћном намазу, па је рекао:

„Два по два (реката), а ако се бојиш да те не затекне сабах, онда клањај бар један (рекат).“ (Бележе Ел-Бухари и Муслим)

Није одређен тачан број реката (ноћног намаза) нити у месецу рамазану нити у другим месецима, тако да су асхаби, Бог био њима задовољан, у време Омера, Бог био задовољан њим, понекад клањали тринаест реката, а понекада једанаест реката. Све се то преноси од Омера, Бог био задовољан њим, и од асхаба у његовом времену.

Неки од претходника су у рамазану клањали тридесет и шест реката и витар²⁰ намаз три реката, а неки су клањали четрдесет и један, како наводи о њима исламски учењак Ибн Тејмије, Бог му се смислио, и други учени. Такође је споменуо, нека је Божија милост на њега, да је по питању тога избор слободан, и споменуо је, такође, да ко одужи учење (Кур'ана) на стајању, руку'у (прегибање),

²⁰ Последњи намаз који се клања у току дана као печат свих намаза, а број реката му је непаран. (оп. рец)

и сецду (падање ничице), да је боље да смањи број реката, а ко скрати учење, руку'у, и сецду да је боље да повећа број реката. Ово је значење његовог говора, Бог му се смиловао.

Тако да ко размисли о Посланиковој, нека су Божији благослов и мир над њим, пракси онда је бољи у свему томе намаз од једанаест или тринаест реката, у рамазану и у другим месецима, зато што се то слаже са његовом, нека су Божији благослов и мир над њим, праксом у већини случајева, и зато што је био благ према клањачима и зато што је то ближе скрушености и смирености, а ко повећа нема сметње нити је то покуђено.

Боље је за онога ко клања за имамом (предводником) у рамазану да не заврши са намазом осим са имамом, због говора Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који каже:

„Човек који клања за имамом све док се он не удаљи (заврши са намазом) биће му уписан ноћни намаз (тј. његова награда).“ (Бележе Ахмед и Тирмизи)

Прописано је муслиманима да се труде у свим врстама ибадета у овом племенитом месецу, од нафиле (добровољног) намаза, учења Кур'ана са размишљањем о његовим ајетима (одломцима), повећањем чињења зикра (сећања на Бога), тесбиха (субханАллах/ слављен нека је Бог), техлила (ла илахе иллаАллах/ Нема другог истинског Бога осим Аллаха), тахмида (елхамдулиллах/ хвала Богу), текбира (Аллаху екбер/ Бог је највећи), истигфара (естагфируллах/ Боже опрости ми), учење прописаних дова (молби Богу), наређивање добра и одвраћање од зла, позивање Узвишеном Богу, солидарисање са сиромашнима, труд у покорности родитељима, спајање родбинских веза, добротинство

комшијама, посете болеснима, и труд у сличним врстама добрих дела, на основу већ споменутих речи Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим:

„... Аллах гледа на ваше такмичење (у добру) и поноси се вама пред Његовим анђелима, па се у њему (рамазану) трудите (да задовољите Аллаха) да се покажете Аллаху добрим, јер доиста је несрећник онај који у рамазану буде лишен Божије милости.“

Такође се преноси од посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, да је рекао:

„Ко се Узвишеном Аллаху у њему (рамазану) приближи каквим добротинством, третираће се као да је обавио фарз (обавезно дело) у неком другом месецу. Ко обави строгу обавезу (фарз), третираће се као да је обавио

седамдесет фарзова у неком другом месецу.“ (Бележи Ибн Хузејме)

И речи Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у веродостојном хадису, где каже:

„Умра (мало ходочашће) обављена у рамазану вреди колико хаџ (велико ходочашће)“, или је рекао **„хаџ са мном“.** (Бележе Ел-Бухари и Муслим)

Много је хадиса и предаја које упућују на прописаност такмичења у свим облицима добрих дела у овом племенитом месецу.

Молим Узвишеног Бога да нас и све муслимане упути на оно чиме је задовољан, да прими наш пост и намаз (молитву), да поправи наше стање и да нас заједно сачува од заблуђујућих искушења. Као што га молимо да поправи стање вођа

муслимана и да их уједини на истини, Он, доиста, то може.

Од Абдул-Азиза бин Абдуллаха бин База муслиманима, Бог мене и њих упутио стазом веровања и обдарио нас разумевањем суннета и Курана. Амин!

(Боже услишај!)

